

שומרי משמרת הקודש

גיליון
ק"מ

אלול תשפ"ו

גיליון חודשי לחיזוק והתעוררות בענייני 'מורא מקדש' ותפילה - ישיבת טל תורה

מלב אל לב

התבוננות לאור התקופה

חבר יקר!
שלום וברכה

המושג 'חשבון הנפש' נשמע לך כדבר מפחיד ומרתיע. לא רק לך, יש רבים כמותך נרתעים ונסוגים אחור כאשר רק שומעים את צמד המילים האלה.

כעת בבוא חודש אלול, חודש נפלא כל כך, ימי רחמים ורצון, חודש התשובה, הזדמנות נפלאה להיפך לאיש אחר, טוב יותר ורצוי יותר, במקום לשמוח לקראתו. אנשים נרתעים בפחד משתק ואינם יודעים מה עושים וכיצד מתמודדים עם ה'קושי' והסיכון שהתגלגל על ראשם. מצפים ומחכים אימתי יעברו ימי הפחד והאימה מעל ראשם.

בל נטעה לחשוב, כי אין אלה מעוניינים להיטיב את דרכיהם, או שאינם רוצים לחיות במצב רוחני שפיר ויעיל יותר.

אילו רק היו עומדים על טעותם, אילו רק היו מבינים, מה גדול היה רווחם והפקת תועלתם לחיי נצח.

בעיני ליבם מצויר ומתואר 'חשבון הנפש' כהלקאה עצמית בלבד, הטפת מוסר וזיויד על פעולות לא הגונות שנעשו בעבר, או חוסר מעשים טובים שנמנעו מהם במשך השנה החולפת.

הגיע הזמן להביט אל המושג הקדוש 'חשבון הנפש', בזווית ראייה שונה, במבט גבוה ומרומם יותר.

בדיקו כמו בכל עסק, כל איש עסקים בעל מח בקדקודו מבין בהבנה פשוטה, כי עבור ניהול תקין של העסק ועל מנת להגדיל ולשפר את הכנסותיו ורווחיו עליו לערוך מידי פעם מאזן וחשבון. הוא לא נרתע ומפחד מבדיקה יסודית של המערכת, היות ולגדל עניניו ניצבת התכלית והמטרה העיקרית, והיא, הפקת מירב התועלת ולהגיע לכמה שיותר רווחים מעסקיו.

אם ניהגשים מתוך מבט זה למושג הנעלה 'חשבון הנפש', כל ההתייחסות שונה לחלוטין, מעתה גם אתה תגיל ותשחמך לערוך חשבון נפש מקיף על מעשיך, גם אם בתחילה יצופו כשלים ומיעויות מסוימים, שנעשו מחוסר שימת לב נכונה, או הנהגה שהגיעה מילדות ומשורת נעורים, אולם התכלית העיקרית מהחשבון, תרומם את הנפש היות והיום והלאה יתחילו אורחות חיים בריאים יותר, יפים ונעלים יותר.

כשניקה את נושא התפילה, מסתבר מאוד כי פעמים רבות מחשבות עלו בראשך לשפר ולייעל, אך עצת היצר עמדה לך לרועץ, לא לעצור ולחשוב, מה עושים מכאן ואילך, יש לצד כשרון ומיעויות מסוימים, העיניים ולזרז את האדם להמשיך הלאה במצב הנוכחי, או להכניס בלבו מחשבה קשה ואכזרית יותר, זה מה שאתה ובין כה וכה אינך יכול להשתנות.

אך נסה נא להתבונן מעט, מה טוב ומה נעים יהיה לך ברוח ובנפש, אם מהיום והלאה, התפילה אצלך זכה ונקייה מכל רבב ושמשך שיחה בטילה וזרה, מתחילת התפילה ועד סופה, החלטת נחושה זו תהיה פתח ותחילת האור למושגים הבאים, תאר לעצמך כמה מעולה ומשובח אם תגיע לתפילה מתחילה ולא כשהציבור התקדם לשליש או אמצע התפילה ואתה נכנס בחופזה וחוסף את התפילה, כמו כן היציאה רק לאחר סיום התפילה ולא קודם לכן, הבט נא בעיני השכל כמה ירווח לך אם תתפלל את כל התפילה פשוטה נוספת כולל אמירת העיקרה וסדר הקרבות ומתנות, שים לב עד כמה מאושר תהיה אם תזכה להתכונן כראוי בהכנה טובה בלימוד ובבקשות קודם התפילה, צייר לעיניך מה תהיה ההרגשה אם כל חיבה ותביה תיאמר כמונה מעות בקול והתלהבות קדושה, דמה בלבך איזה תענוג תחוש כשתיבית התפילה יאירו לפניך בהתבוננות ורשע הלב ולא כאמירה בעלמא בשגרת לשונך כהרגלך מקטנות הגיל וקטנות הדעת.

על כל נקודה שהזכרתי ניתן להוסיף ולהרחיב הרבה, כפי רוחב דעתך לפי דרגת שכלך והבנתך, אך הצד השווה שבה, לאחר עריכת חשבון נפש ומחשבים אמיתיים, תוכל להתחיל לצעוד בדרך חדשה ומאירה.

חודש אלול הוא הזמן בו אופפת רוח קדושה, ניתנת בו סייעתא דשמיא מיוחדת לצאת לדרך חדשה, לדרך חיים נעלה ומאיר בכל תחום בשעה זו מצטברים מצוות רבות שבין אדם למקום, אהבת ה' ויראת ה', עול מלכות שמיים ודבקות הבורא ועוד, חודש אלול הוא זמן של ריבוי תפילות ותחנונים, תפוס את ההזדמנות וצא לדרך וה' יהיה בעזרך, כתיבה וחתומה טובה

עלה והצלח

מאחל בכל לב
ידידך ומוקיךך

דברים אחדים

קבל ברחמים וברצון את תפלתנו

פתחון פה לבעלי תשובה, וביאר רש"י, שאם יאמר החוטא לא אשוב שלא יקבלני אומרים לו צא ולמד ממעשה העגל שכפרו ונתקבלו בתשובה. ארבעים יום שעלה משה רבינו ע"ה להר לקבל לוחות האחרונות ולחדש את הברית בין הקב"ה לישראל, נקבעו ימים אלו לדורות לימי תשובה, לימי רחמים ורצון, החל מר"ח אלול ועד יום הכיפורים הבעל"ט, התבוננות קלה במתנה הנפלאה שקבלנו בכל שנה ושנה, מעוררת את הנפש להודות להש"ת על רוב רחמיו וחסדיו המרובים, מביאה תשובה של קדושה להיטרה ולהתרומם ברגש עילאי נשגב להתקרב אליו יתברך שמו.

אולם לצד גודל הזכות שנפלה בחלקנו, לא נכחד את האמת כי אצל רבים מאתנו, מחוסר התבוננות נכונה אל פני הדברים נגרם מצב הפוך, לא רק שאינם מודעים דיים למעלת וחשיבות התקופה הרוממה, עוד ייתכן ונוצר בלבול הגורם נסיגה אחור מקדושת הימים האלו, או שמרוב חרדה מצפים אימתי יעברו ימי האימה מעל פניהם, כך או כך מחטיאים את המטרה ומחמיצים את גודל השערה.

אחת הדרכים העיקריות להתקרב אל הש"ת בימים אלה, על ידי התפילה, מלבד העניין הפשוט שהזכרנו, שבימים אלה היו ימי רצון ופיוס בתפילות הרבות של משה רבינו בעד ישראל, בעקבותיהם התחדש הברית בין ישראל לאביהם שבשמים בהודות לוחות שניות ואמירת 'סלחתי כדברך' ביום הכיפורים, עד שימים אלה מסוגלים וכוחם נשגב מאוד לריבוי תפילות ותחנונים וקבלת תפילות ישראל.

מלבד כל זאת, שעת התפילה היא שעת התבוננות כללית בכל ענייני בין אדם לקונו, בחשבון הנפש על מעשיו, ביראת ואהבת הש"ת, בדבקות הבורא, בבקשת הסליחה על מעשים שאינם רצויים במשך כל ימות השנה, ועוד, כל זאת כמובן כשאדם נוטל את עניין התפילה ומשימה בראש מעייניו, ברום המעלה ובערך הגבוה ביותר, מקפיד ושומר בזהירות יתירה על משמרת וכבוד התפילה מכל שיחה בטלה ח"ו, מתכונן אליה כראוי וכיאות כאחד הבא לבקש דבר מאת המלך, מכוון דעתו עד כמה שיוכלותיו משיגים ומגיעים, כך שמלבד עצם מצוות התפילה עלו בידו מצוות רבות נוספות יקרות, נשגבות וגבוהות בערכן עד מאוד, התחלה טובה ומעולה לדרך חדשה וישרה לקראת הימים הנוראים הקדושים הבאים עלינו לטובה, נתברך כולנו יחד בכתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה.

חזקו ויאמץ לבבכם

האצרכת

השמחה הגדולה היתה עצומה ואדירה, רגשות הלב הגואים בלתי ניתנים לתיאור, בעת שנודע קשרי השידוכים בין החתן היקר פרי עץ חיים נצר יחיד לגזע ארזים ותרשישים מגדולי הדורות הקודמים מעידי ואומרים כי מעמד נישואין כזה נכונה כמו ישראל שליט"א, עם הכלה המהוללה והמיוחסת, מעוטרת בשבחי שבחים בת גדולים וקדושי עליון לבית הימלדי, כל הרואה אומר מקדוש מקדוש, ענבי הגפן בענבי הגפן דבר נאה ומתקבל.

מעמד החופה והנישואין היה ברוב פאר והדר, מראה נורא בהוד קדומים, כל תיאור יחוור ויגמד אתמהות האירוע הנשגב והעילאי, כל הנוכחים מעידי ואומרים כי מעמד נישואין כזה לא חוו ולא היה מעולם, הציפייה והייחול בלב כולם היה, כי לבטח שמחה זו תעמוד לקשר של קיימא ולבניין עדי עד, בשלום ושלחה לעד ולעולם.

אולם למרבה הצער, לאחר זמן קצר מאוד, חיי הנישואין לא צלחו, הם הידרדרו למצב חמור ביותר, לאחר בירור העניינים, הפעם ניתן לומר בוודאות מוחלטת כי האשמה היתה בראש החתן בלבד, התנהגותו לא היתה ראויה, במעשיו השפלים גרם כי התפרדה התחילה, איך קרה הדבר, בלתי נתפס להבנה, בשם אחד מגדולי הצדיקים נאמר כי בוודאי שלטה כאן עין רעה, היא שגרמה למעשה החמור והנבזה, שלא יאומן.

אבי הכלה, חרה אפו וקצף מאוד על התנהגותו הבלתי הולמת והנפשעת מצד החתן, הצהיר כי מאותו יום והלאה הוא מנתק לחלוטין כל קשר אתו, אולם לאחר מאמצים מרובים ובלתי נלאים מצד גורמים בתווך, בצירוף הבעת חרטה אמיתית מעומק הלב ובקשת מחילה, נאות אבי הכלה לחדש את הקשר ולקיים את הנישואין מחדש, אם כי הוחלט בשונה מהפעם הקודמת בה נערכו הנישואין בפרסום גדול, ברוב פאר והדר, הפעם נקבע לערוך את מעמד הנישואין בטקס צנוע ומוסתר מעיני ההמון.

לקראת יום החתונה הקרב ובא, הודרך והונחה היטב החתן ישראל שיחי' על ידי השדכן העומד בתווך, הוא הבהיר לו עד כמה לא קלה היתה המלאכה לחדש ולהקדש את הקשרים מחדש, עליו להיזהר במשנה זהירות לבל ישוב חלילה על השגיאות והמעויות הקודמות, החתן הפיקח שעדיין היה מזועזע דיו מהמקרה הקודם, הבטיח בתום לב שמעתה ייטיב את דרכיו והוא מוכן לגשת אל חיי הנישואין בדרך טובה והגונה.

ביום הנישואין הזמין אבי הכלה את החתן המרוגש לשיחה - מכיון שאני רואה את נכונותך ואת התנהגותך הטובה בתקופה האחרונה, ניכר עליך כי שנית כיוון לטובה, בתור מתנת נישואין החלטתי להפתיע אותך לטובה.

היות ואני מכיר היטב בתכונות נפש האדם, מודע אני לעומק הלב של בן אנוש, הגם שירצה בכל כוחו ומאודו לבחור בטוב, אך יצר לב האדם רע מנעוריו וגורר אותו לתחתית, מושך אותו תדיר למקומות בלתי רצויים, אולם מכיוון שרואה אני את מעשיך וההשתדלות האמיתית להיטיב את דרכיך, אך לצד כל זאת עם כל הרצון הטוב, ייתכן ובכוחו של אותו יצר הרע שפל יקרו במשך השנים הבאות מעידות ונפילות שונות, כל מיני כישלונות ושיבושים בלתי רצויים, אתן לך מתנה נפלאה ואדירה לכל ימי חיך, בכל שנה ושנה, יום נישואין זה, ייקבע ליום פיוס ומחילה ויישור כל המהמוות והכשלים, ביום זה תהיה בידיך הזדמנות להתחיל דף חדש ונקי.

הלוא אלו הדברים ממש התרחשו לפני אלפי שנים באותה עת, כארבעים יום לאחר מתן תורה, על זה אמרו בגמ' (ע"ד): אמר רבי יהושע בן לוי לא עשו ישראל את העגל אלא ליתן

רננו צדיקים

עבודת התפילה בצל
צדיקי הדורות זי"ע

שִׁמְעָה קוֹל יְהוָה

דברי חיזוק ואמרות טהורות לב ונפש בענייני תפילה וביאורי תפילה, מאת

הגה"ק רבי יקותיאל יהודה זי"ע

אבדק"ק סיגנט

בעל ייטב לב, ייטב פנים, ועוד

ליומא דהילולא - ו' אלול - תרמ"ג

שהעשיר משנה רצונו על ידי שמביא קרבן עשיר כמו כן העני על ידי קרבנו ומנחתו, וממילא מוכן לקבל הטוב. וזה פירוש נכון. ולכן עתה תפילות כנגד תמידין תקנו, שעל ידי התפילה שמאמין בה שממנו יוושע, על ידי זה נעשה כלי מוכשר לקבל הטוב וכל מה שמבקש ומתפלל עליו. פרשת חוקת

בל יתיאש מלבקש רחמים בכל עת ועונה

וכבר פירשתי שזה שאמר הכתוב 'ואברהם עוֹדֵנו עוֹמֵד לפני ה'...' ר"ל שעודנו מתפלל. כי תפלתו נשארה מעל קיים לנצח. והרי הוא כעומד ומתפלל, דעמידה היינו תפלה כדאיתא בגמרא (ברכות) ה"ל. והנה, איתא בגמרא (שם) מאי כרום זלות לבני אדם, 'אלו דברים העומדים ברומם של עולם ובני אדם מזוללים בהם'. ומבואר הפירוש בספרן של צדיקים, כי לפעמים פועל בתפילתו לתקן למעלה בעולם עליון אך שאין נמשך ישועה למטה. לכן בני אדם מזולזין בהם בחשבון שתפלתו חזרה ריקם חס ושלום, אבל לא כן הוא. אלא שהתפילות עומדות ברומם של עולם. אך מחמת שלא נמשך למטה על כן בני אדם מזולזין בהם. ע"כ דבריהם. וזהו שאמר הכתוב 'וישכם אברהם בבקר וגו'', הגם שלא פעל אז בתפילתו. וכדכתיב בתורה 'וישקף על פני סדום [וגו'] והנה עלה קיטור הארץ וגו'', עם כל זה ערבה לבו להתפלל למח, והטעם לזה אמר 'אשר עמד שם את פני ה'...' כלומר שפעל למעלה, שתפלתו אשר התפלל הוא שם את פני ה', ומה שלא נמשך למטה הוא כי עמד שם, לשון עמידה ממש. את פני ה', וכנזכר לעיל. וזהו שאמר חז"ל 'כל הקובע מקום לתפילתו - ר"ל על דרך (אבות פ"ב מ"ג) אל תהי מפליג לכל דבר שאין לך דבר שאין לו מקום. כן הכי נמי יאמר כל הקובע מקום לתפילתו. הגם שאינו פועל עתה, יודע שיש מקום לתפלתו בזמן אחר, 'אלקי אברהם בעזרו, שנאמר וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה'...' ואין עמידה אלא תפילה - והיינו כדפירשנו שאין הכוונה במה שאמר אשר עמד שם וגו' כי אם על התפילה, שהתפילה נשאר עומד לפני ה' ברומם של עולם, ויש לו מקום בדורות העתידים. בעת יהיו עשרה צדיקים יג' ה' על כל המקום בזכות תפילתו של אברהם וכדומה. והבן, כי הוא ענין נכון ועצה נכונה לבל יתיאש מלבקש רחמים בכל עת ועונה, הגם שכמדומה שלא נענה, עם כל זה יהיה מקום לתפילתו ביאזה זמן. פרשת חיי שרה

תפילה על הכלל, עבודה תמה היא, שזה רצון הבורא

על פי מה שפירשתי (ייטב פנים, זמן מתן תורתנו סוף אות נג) רבים אומרים מי ידאנו טוב וגו' (תהלים ד, ז-ח). ענינו, כי כבר אמרו 'איה עבודה שבלב זו תפילה', ולכאורה הלא כל ברכות אמצעיות אינם כי אם צרכי עצמו ענייני גשמיות, ועבודה צורך גבוה. אבל הענין, כי לא על עצמו בלבד יצא אדם לפעול ולעבודתו לבקש די מחסורו אשר יחסר לו, כי אינה עבודה תמה, כי אם על הכלל כולו כל העולם יצא להתפלל להשפיע להם די מחסורם. וזה רצון הבורא ב"ה, כי מקור הטוב רוצה להטיב. וכן כתב בספר פנים יפות דמפני זה אומרים בכל הברכות טעם, על דרך משל בברכת רפאנו 'כי אל-ל רופא וכו' אתה', ובברכת השנים כי אל-טוב ומטיב אתה וכו', כלומר שזה רצון להטיב לבריותיך. אנו מבקשים למלא רצונו, וזה עבודה תמה. וזהו שאמר דוד 'רבים אומרים ומבקשים מי ידאנו דייקא טוב. נסה עלינו דייקא אור פניך', וזהו שבתפילות צורך עצמם, אבל אני איני כך, כי אם נתת שמחה בלבי מעת דגנם ותירושם של זולתי היינו העולם רבו, כי אין כוונתי לעצמי, כי אם להעולם.

ועל פי זה אני מבין הא דחשיב בברייתא 'אלו דברים שאוכל פירותיהן בעולם הזה כו' עיון תפילה, ולכאורה הלא תפילה הוא מצוה שבין אדם לקונו ומדוע יש לו פירות בעולם הזה מלבד הקרן לעולם הבא. הלא הוא אשר דברנו. כי עיקר התפילה לצורך כלל ישראל להטיב לזולתו, אם כן בתפילתו גומל טוב לבאי עולם בעולם הזה, לכן יש לו פירות בעולם הזה, דהוי מצוה שבין אדם לחבירו, והבן. פרשת חיי שרה

יותר ירוחם ויוחן מי שמבין פירוש התפילות

כי הוכן היום ראש השנה למשפט ועבורנו למען דעת ולהכין את עצמו במליצות לצאת זכאי, והנה הגם שלשה עמודים, הלא הם 'תשובה תפלה וצדקה'. והנה שורש תשובה, הוא חרטה וידוי עזיבת החטא באמת מעומק הלב. ותפילה, לסדר התפילה, ללמוד פירוש התפילות והמילות, על דרך משל שנותנים הבקשה בכתב צריך לדעת פירוש המילות, ויותר ירוחם ויוחן מי שמבין ממי שאינו מבין... פרשת נצבים

שבח הבורא מקרוצי חומר עולה על שבח העליונים

ידעת היום והשבות אל לבבך כי ה' הוא האלקים בשמים ממעל. לפי מה שמשגיג גדולתו מכח צבא מעלה מה שהאציל ובראכו. ועל הארץ (רק) מתחת. מכח עולם העשיה. על דרך 'שאו מרום עינים וגו', 'כי אראה שמך וגו' ירח וכוכבים', רק מזה נראה גדולתו יתברך לעינינו. אין עוד. יותר, לא כפי בחינת השגת העליונים. וזה שאומרים בתפלת יוצר 'תתברך ה' אלקינו בשמים ממעל ועל הארץ (רק) מתחת', ואפילו הכי זה השבח של התחתונים מתחת עולה על כל שבח מעשייך ואין ועל מאורי אור שעשית ושיצרת, אם כי המה יפאורן סלה, לא כן התחתונים רק כל אחד בזמנו, עם כל זה ואבית תהלה מקרוצי חומר כו'. פרשת ואתחנן

תפילות הצדיקים, ע"י האמונה ממשין הדבר מלמעלה למטה

ובזה אני מבין הענין הנהוג כשביאים אל הצדיק ומבקשים ממנו להתפלל נותנים לו ממון. וכבר דבר בקדשו בענין זה בספר אגרא דפרקא אות זי"י... ולדרכנו הענין, כי עיקר הישועה על ידי האמונה שזה האיש מייאמן בה' להיות בזכות תפלתו של הצדיק, וכן מקובלני מפי קדשו של מוה"ה ומפי כמה צדיקים שהכל תלוי בזכות האמונה של המבקש להתפלל בעדו. כי אמונה לשון המשכה, שבכח האמונה ממשין הדבר מלמעלה למטה בעליל לארץ, ואם אמנם ה' חוקר לב ובוחן כליות, אבל הצדיק אינו יודע מחשבותיו של המבקש אם מאמין בה' להושיע בתפילתו. ובמה יחזק לבבו לעמוד ולהתפלל עבורו. אך ממה שהמבקש נותן מפור ממונו. זה לאות על אמונתו ובטחונו בה', ובוזה נותן התחזקות להצדיק להתפלל עליו, ובוזה יושיעו ה'. פרשת חוקת

כשיכנס לביהכ"ס, יקבע שעתה פיו פתוח רק לתפילה

ובעמדי להוכיח במוסר שלא שליח שיחות חולין בבית הכנסת עניתי ואמרתי לפרש הגמרא 'לעולם יכנס כו' שיעור שני פתחים', על דרך שפירש ה'בינה לעתים' (דרוש סו) 'רוממות אל בגרונם וחורב פיפיות בידם', דאיתא בירושלמי (ברכות פ"א ה"ב) 'אמר רבי שמעון בן יוחאי אלו היונא על טורא דסיני הוי בעינא תרי פומא, חד למלעי באורייתא וחד למילי דעלמא'. וזהו שאמר הכתוב, אם שהיו צריכים שתי פיות, הנה בטוב הנהגתם חרב פיפיות בידם, פירוש שרשותם, כי החרב של הדיבור תשמש לשתי פיות, ולא יכללו בתערובות נקלה ונכבד, רק את הכל יעשו יפה בעתו, כי ידברו בעניני עולם הזה עדר לבדו ובדברי השלימות לבדו, ע"כ דבריו... וזהו שאמר 'לעולם יכנס אדם דרך שני פתחים' - היינו שני פתחי פיות, ופר"ך שני פתחים סלקא דעתך אלא אימא שיעור שני פתחים, הכוונה, עת יכנס לבית הכנסת להתפלל ישער בדעתו כאלו היה לו שתי פיות פתוחות, אחד למלי דעלמא ואחד לדברי תורה, וידמה בעיניו כאלו הניח הפה הפתוח לצורכי העולם מבחוץ, ועתה פיו פתוח רק לתפילה, ולא ישיח בו שום שיחה בטלה בעודנו עומד לפני ה', וכאלו הוא פה חדש ומיוחד לתפילה, וכמבואר בזוהר (תרומה קלא ע"ב) גודל חומר עון מאן דמשתעי בבי כנישתא כו'. פרשת תבוא

כח הפה בתפילה כשנשמר מדיבורים אסורים

איתא בספרים הקדושים מוסר השכל לשמור פיו ולשוננו מדיבור האסור ומדברים בטלים, על פי משל לאחד או רבים שחטאו והרימו יד נגד המלך, ועתה מתנחמים על מעשיהם ורצונם לפייס אל המלך ולבקש מלפניו מחילה וסליחה, אולם בושם ונכלמים לבא בעצמם תיכף ומיד לפני המלך, בלתי כי ישלחו איש היוצא ונכנס בבית המלך להיות שליח ומלאך מליץ ביניהם להמליץ טוב בעדם, אחר כך יוכלו לגשת אל המלך. אמנם זהו אם המליץ עצמו חף מפשע, אמנם אם גם המליץ מרד במלך, שוב אבדה תקותם, ומאין יבא עזרם לבא להתקרב אל המלך, הנמשל, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא באחד מאבריו, אך אם מתנחמים ועוזבים את פשעייהם יש לזה תקנה, כדכתיב 'והתוודו את חטאתם', ולבקש בפה מחילה וסליחה. והפה הוא היוצא והנכנס בבית המלך לעמוד ולהתפלל ולזמר שירות ותשבחות, והוא המליץ בפני המלך שלוח מאת כל האבריים, אמנם זה אם לא חטא בשפתיו, ופיו ולשוננו נוצר מרע, אמנם אם לא שמר פיו ולשוננו, וגם הפה ולשון מרדו במלך, מי יבא לפני המלך להתחנן, כמאמר והחכם פה דובר נבלה איך ידבר לפני שוכן זבולה, ושוב אבדה התקנה, והפתח נעול לא יוכל לצאת ולבא אל המלך, אשר על כן מי האיש החפץ חיים חכם ויבן אלה, נבון וידעם, ישמור פיו ולשוננו לבלי לחטוא בשפתיו על כל פנים, וזא והיה כי יחטא ואשם ח'ו' באחד משאר אבריו יוכל לחזור ולהתקרב אל המלך על ידי המליץ, הוא הפה ולשון, בתפילה ותחנונים. פרשת מצורע

טעם שכל העוסק בתורת קרבנות כאילו הקריב

...צריך להבין, מה נשתנה ענין הקרבנות שנשלמה בשיח שפתותינו בתורה או תפילה, מה שלא מצינו כן בשאר מצות לומר כל העוסק בגטילת לולב ומיניו כאלו קיים... על פי מה שהקשו הקדמונים למה אין מקריבים עכשיו קרבנות, הלא קיימא לן 'מקריבין אף על פי שאין בית' (ערכיות פ"ח מ"ו). ו'טומאה דחוייה בצבור', והרמ"ע (נעשרה מאמרות, מאמר אם כל ח"ח סי' כג) תירץ, כי פינחס הוא אליהו שכיח בשוקא לקנות כבשים, ובכל יום עומד מקריב תמידין כסדרן, ומוזלה'ה (ישמח משה, פ"ר פינחס ד"ו ויכפר) אמר רמז לזה, דכתיב 'פינחס וגו' ויכפר על בני ישראל', 'כיפר' לא נאמר, כי אם 'ויכפר' לעתיד תמיד על בני ישראל, ועל פי זה מובן, כיון שעיקר הקרבה גם היום נעשה בפועל ממש, ועושה רושם בגבהי מרומים, ואין צורך רק להמשיך פעולתו למטה בארץ, לזה די דיבור בעלמא, מה שאין כן בשאר מצות, שבלתי נעשה לא נעשה למעלה כלל, והבן. פרשת תבוא

ע"י תפילה [והקרבן קרבן] נעשה האדם כלי לקבל הישועה

אבל לדעתי הענין על פי מה שכתב העיקרים מאמר ד' פרק י"ח איך תועיל תפילה הלא אצלו יתברך לא יתכן שיניו רצון, ותירץ דבאמת אין כאן שינוי רצון, אלא שמתחלה לא היה האדם מוכשר לקבל הטובה, אך מתוך שמתפלל ויודע האמת כי הוא יתברך אדון המושיע ובלתו אין להושיע, על ידי זה מכין את עצמו לקבל הטובה, ע"ש:

ועל פי דבריו נראה לי לפרש הגמרא סוף מנחות (ק'), 'תניא כו' אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לשמים וכו', לא אמרתי לכם זבחו כדי שתאמר אעשה רצונו ויעשה רצוני, לא לרצוני אתם זובחים, אלא לרצונכם אתם זובחים, שנאמר 'לרצונכם תזבחוהו'. ופירש רש"י, 'לא לרצוני', כלומר לא להנאתי כו', אלא לרצונכם, לצורך עצמכם', והוא דחוק. ...ולדעתי הכי פירוש, לא אמרתי לכם זבחו כדי שתאמר אעשה רצוני ויעשה רצוני, ר"ל שאם אבטל רצוני ואעשה רצוני כדי שהוא יבטל רצוני ויעשה רצוני, ולא תאמר כן, כי לא לרצוני אתם זובחים, ר"ל שאין אתם זובחים בשביל לבטל ולשנות רצוני, כי אין שנוי רצון לפני, שאני תמיד רוצה להטיב, אלא לרצונכם אתם זובחים, היינו שאתם זובחים הקרבן כדי שעל ידי זה תשובו בתשובה ותתחרטו על העבר ותבטלו ותשנו רצונכם מרע לטוב, כי זה עיקר הקרבן הידוי והתשובה, כמבואר ברמב"ם הלכות תשובה פרק א' (ה"א ז"ל), וכן כל חייבי חטאות ואשמות בעת שמביאים קרבנותיהן אין מתכפר להן עד שיעשו תשובה ויתוודו דברי, שנאמר 'והתוודה ואשר חטא עליה', ע"כ. נמצא, על ידי זה שאתם שבים ומתחרטים על העבר ומשנים רצונכם, אתם מוכנים לקבל הטוב שברצוני להטיב לכם. ולכן אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לשמים, דאילו במלך בשר ודם שעל ידי שמביאין לו דורון לפייסו נשתנה רצונו, יש חילוק בין רב למעט, שעל ידי מתנה מרובה נשתנה רצוני, ולא על ידי מתנה מעוטה, אבל אל כן במלך מלכי המלכות הקב"ה, שהוא אינו צריך לכך ולא נשתנה רצונו על ידי זה כלל, כי אם מעולם רוצה להטיב לברואיו אלא שעל ידי שחוטא האדם אינו כדאי לקבל הטוב, וכשמביא קרבן ושב בתשובה ומשנה רצונו לטוב נעשה כלי מוכשר לקבל הטוב, אם כן אין חילוק בין רב למעט, כמו

בְּשָׂמִים מִמַּעַל

מבט אל התפילה

זוויות ראייה שונות על ענייני התפילה

משולם! ניכר עליך שירדו ממך כמה קילוגרמים.... אומנם לא כולם מדומיינים עד כדי כך, מכל מקום הם ניגשים אלי בצד ואומרים, שכעת הם מבחינים שהמצב אתי לא גרוע עד כדי כך, ישנם צרות "חבות" יותר, אם אסכם מה שיצא לי מכל העניין, שאנשים מטרידים אותי הרבה פחות בנושא, מה אתה אומר על הרעיון, אורי?

הוי משולם משולם! אכן הלצה נחמדה! עליה ייאמר אם זה לא היה מצער, זה היה מבדח ומשעשע.... לאחר שהקדמת לי שמצאת שיטה וכו', הייתי בטוח שאתה יותר תכליתי ולקחת את הנושא ברצינות לידך, אך לצערי שוב אכזבת אותי... לא ברור לי מאין הגיעו לך רעיונות מוזרים כאלה, ייתכן שאתה כה מיואש מהמצב, אם כן, נצטרך לשוחח הרבה בינך, אולי בפעם אחרת.

מכל מקום מה שיצא לי בשורה אחרונה וכפי שהבנתי מתוך מסקנת דבריך, במקום להתאמץ ולהסתבך בקושי לתקן את המוטל עליך, הנה מתנחם בקשיים של אחרים שעולים על שלך, אמנם שיטה נחמדה להרגיע את עצמך, דרך להתחמק ממטלות או לדחות אותן אל הלא נודע.

אולם אשאל אותך שאלה, לפני זמן קצר יצא לנו לדבר אודות הרכב שלך, אמרת לי שיש לך חשק גדול להחליפו במשהו חדיש יותר, חבריך לעבודה מגיעים ברכבים יקרים ומפוארים יותר ואתה עדיין נסחב במשהו ישן, שאלתי האם הרכב מקולקל או לא עושה את תפקידו כראוי, ענית לי שהוא משרת אותך כראוי בנאמנות במשך שנים ומביא אותך למחוז חפצך כנדרש, אך בכל זאת לצד הרכבים של החברים הוא נראה מיושן ועתיק יומין.

כמו כן בנוגע ליעיצוב המטבח, סיפרת לי שהנך צובר מוזמנים בצד, כדי להחליף את הריהוט למשהו חדשני ומודרני, לתמימהי האם משהו נשבר, מוזנח או יצא מכלל שימוש, תשובתך היתה שהכל תקין, אך לעומת מטבחים המצויים בשוק כיום, אתה מתבייש לראות את המטבח שלך.

משולם נזעק - מה אתה רוצה אורי? שאשאר עם כל הדברים המיושנים, מדוע שלא אהנה מרכב חדיש ונוח יותר, על מה ולמה עלי להשתמש במטבח שנבנה באותם שנים כשסביבי ע"ה היה נער צעיר, למה שלא אתקדם למה שמקובל אצל רוב האנשים כיום?

- מה נזעקת כל כך, אל תחשוב שזה מפריע לי, או חלילה שאני צר עין בהרחבתך, אדרבה ואדרבה, אני פשוט רוצה להבין במה כן ובמה לא, אני מבקש את סליחתך על העלאת הנושא, אבל הצעתך לך לאחרונה להוסיף כל יום בלימוד הלכה, גם אם אתה אווז לאחר יום עבודה מפרך, הוכחת לי שישנם גם אלה שעובדים קשה לפנסתם ומוצאים לעצמם בתום יום העבודה זמן ללימוד בין שעותיים שלוש בכל ערב, השבת לי שאומר לך תודה על זה שאתה מתאמץ להגיע בכל ערב לשיעור דף היומי, ישנם רבים שגם את זה לא עושים, הם מגיעים הביתה ובקושי פותחים ספר קודש לדקות ספורות בלבד.

- רגע, אורלי! ומה אתך? לאחרונה דיברנו לגבי התרמה למטרת צדקה חשובה ביותר, כפי שאני מכיר מעט את אפשרויותיך הכספיים נראה בעיניי שיכולת לתרום יותר לאותה מגבית, שאלתי אותך בינך, הבאתי לך דוגמה מכמה ידידים בעלי יכולת דומה שתורמו הרבה יותר לאותה מטרה חשובה, ואכן השתכחש שרעית לי לא הייתה קשה לפנסתם ומוצאים לעצמם בתום יום העבודה זמן ללימוד בין שעותיים שלוש בכל ערב, השבת לי שאומר לך תודה על זה שאתה מתאמץ להגיע בכל ערב לשיעור דף היומי, ישנם רבים שגם את זה לא עושים, הם מגיעים הביתה ובקושי פותחים ספר קודש לדקות ספורות בלבד.

- נכון משולם, אתה צודק בהחלט, לא התכוונתי לומר שאני מושלם בעניין, גם לי יש הרבה במה להשתפר בנושא זה, בתור ידידים קרובים בלב זה לזה, יש מקום לדון לעומק ולברר מה קורה לנו, מתי אנו מתפשרים ונוח לנו בהם שישנם הרבה אחרים במצב פחות מאתנו, ובאיזה דבר אנו מביטים בדרך לכיוון אלה שהם יותר מאתנו ושואפים להיזמנות אליהם, לשנינו יש עדיין להוסיף הרבה עוד בדרך הנכונה כדי להיות מושלמים.

- אולי יכול להיות, שבנושאים חומריים וגשמיים, הגוף החומרי שזאף להגיע לפסגה, כאן הוא מסייע לנו להימשך בקלות אל המעולה ביותר, אם כן, ברגע שאנו מבחינים באלה שיש להם יותר מאתנו, היצר מתעורר לקנא ולהיות שאפתני יותר, אינו מתפשר על פחות, לעומת זאת בדברים רוחניים היצר מקרר ומחליש את השאיפות, כאן עובד היצר בצורה הפוכה, הוא דוחף לתחושת סיפוק ומציג בפנינו את הפחותים מאתנו, כאן הוא נותן הרגשה שאיננו בתחתית בסולם ודי לנו בכך.

- זה נכון מה שאתה אומר אבל לא מדויק, לדוגמה בתקופה האחרונה יצא לך להתווכח עם מאן דהו בנושא כשרות, אותו אחד טען שניתן לסמוך גם על כשרויות מסוימות ואין צורך להקפיד על ההכשר המהודר ביותר, אתה הדפת ודחית על הסף את הרעיון, טענת בתוקף שיש לסמוך אך ורק על הכשרויות המהודרות ביותר, הנה דוגמה למניעת פשרה באופן נחרץ על דברים רוחניים, כמו כן בדקת לאחרונה את המזוזות בביתך, אחת מהן הייתה כשרה אך לא מהודרת דייה, על אתר החלפת המזוזה מהודרת, הוכחה נוספת שגם אתה בדברים מסוימים לא מתפשר בעניינים רוחניים, הנוגעים לקיום תורה ומצוות.

מה אם כן ההבדל, מתי כן ומתי לא, נראה לי שהכל עניין של מודעות והכרה פנימית, ישנם דברים הקבועים בתוככי הנפש, הם בעיניך חשובים, הכרחיים וחיוניים ביותר, עליהם לא תוותר בשום צורה שהיא, חלקם בגלל שהורגלת וחוננת עליהם מילדות, חלקם מגיעים מהחלטה עצמית, בדוק את עצמך היטב ותראה את ההבחנה הברורה, בנושאים אלה לא תתפשר ולא תרגיש מסופק אם יוכיחו ויראו לך שישנם רבים בדרגה פחותה ממך, זה לא ישנה לך מאומה, כל זמן שתראה שאפשר להתקדם ולהגיע למצב טוב ומעולה יותר, תעשה ככל יכולתך להשיג זאת, לעומת זה בנושאים שאינם חשובים לך כל כך ואינם הכרחיים בעיניך, באלה תנסה להצטדק שלא נוצר במצבך הנוכחי, הלא יש גרועים ופחותים ממני, טוב לך איך שאתה, דו"ק וטוב שכך. העצה לך, פשוט להגביר את המודעות וההכרה, להתבונן יותר לעומק, להשתדל לצאת מנגיעות אישיות, ייתכן ויש להיעזר בידיד טוב ובמורה דרך שסייעו לך לבדוק ולהגיע אל האמת.

- מה העניינים, מה בדבר הנושא החם שדיברנו עליו לאחרונה?

- לא תאמין אבל מצאתי פתרון נפלא, ללא עלויות מיוחדות, ללא התרוצצויות מרובות, ללא התאמצויות מתישות ומעייפות.

- מה אתה אומר, מדהים ונפלא.... מעניין לשמוע.

משולם ברייטרמן ואורי ינקלביץ שני ידידים ותיקים מנוער, משחר ילדותם היו גרים בשכנות, המבוגרים יותר זוכרים את הצמד חמד משולם ואורי - שני הילדים העליזים, משתובבים ומשחקים יחד, מקפצים ומופיעים בכל מקום, על אף כי מעת לעת הם היו מטרד למבוגרים, מכל מקום זה היה נסלח, השניים יחד היו תמיד מושיטים עזרה וסיוע בעת הצורך, הגבאי הראשי בבית כנסת השכונתי ידע שאם עליו לבצע משימה כלשהי, בעוד לידים אחרים יתמקחו על טווח המטלה וידרשו תשלום הגון, משולם ואורי היו זמינים תמיד לעשות זאת בשלימות ובשמחה, עם פרוס חג הסוכות, זקני השכונה ידעו כי שני הילדים יבואו ויסייעו להם לבנות את הסוכה, ניתן להציג דוגמאות נוספות אך בן נרחיב את היריעה.

בבגרותם, הגם כי השניים למדו בישיבות שונות, אולם הקשר ביניהם לא פג, אם כי שובבותם פסקה, אך השניים המשיכו בידידות מתמדת, בזמנים שהיו נפגשים מעת לעת כשבתות וימי בין הזמנים קבעו יחד ללמוד בחברותא, גם לאחר נישואיהם, עם כי מקום מגוריהם היה מרוחק, קשר הידידות ביניהם הוסיף להיות אדוק.

המשותף בין משולם ברייטרמן ואורי ינקלביץ היה רב על השונה, שניהם בני אותו גיל, משתייכים לאותה חצר חסידי, משתווים פחות או יותר לאותה דעה והשקפה, אך בולט מאוד היה השוני במבנה הגוף בין שני החברים, משולם ברייטרמן היה "בעל מידות נרחבות" וכבד משקל, בעוד חברו אורי ינקלביץ היה קטן קומה ודל בשר, מגיל קטן ספגו השניים בדיחות והלצות שונות שנאמרו על הצמד משולם ואורי, בגרסאות ונוסחאות מגוונות, אך כל אלו לא הפריעו או נגעו את הקשר הטוב ביניהם. בהיות אורי קרוב מאוד לחברו משולם לא היסס לדבר אתו גלויות בינך, על כך שמן הראוי לעשות דבר בנוגע לעודף המשקל, משולם בדרך כלל התחמק בטענה כי אורי לעולם לא יוכל להבין אותו באמת, מעודו לא היה במצב עניינים דומה, הפחות משקל היא לא דבר של מה בכך, קל לדבר אודותיה, פחות קל ליישם, בכך, פחות או יותר, הסתיים הדיון, עד לפעם הבאה, הלא בין כה וכה יש להם די והותר נושאים משותפים ללבן יחד.

השנים מתקדמות, אורי ומשולם עברו כבר יותר מארבעה עשורים, לאחרונה הבחין אורי כמה פעמים אצל משולם שמתנשף בכבדות בעת הליכה ובמיוחד בעת עליית מדרגות, אורי ניסה שוב להעיר למשולם לגשת אל הנושא ברצינות, עודף משקל אינו מועיל לשום דבר, כמה טוב תרגיש אילו תצליח להשיל מעליך כמה עשרות קילוגרמים, משולם ענה כהרגלו בהלצה שנונה, אך הפעם אורי לא ויתר, די עם ההתבדחויות וההתלוצצויות, השאר אותם להזדמנויות מתאימות יותר, אני מדבר אתך על נושא חיוני ביותר, אתה יודע היטב שאני מתכוון אך ורק את טובתך.

- מה נראה לך שלא ניסיתי? לא פעם אחת התחלתי בתוכניות דיאטה, קיבלתי תפריט מלא מה בדיק וכמה לאכול, השתדלתי ללכת בעקבות ההנחיות אך עד מהרה נשברתי, לא הצלחתי לעמוד במשימה, בנוסף קיבלתי הוראות להנהגות מסוימות כהליכה רצופה ופעולות דומות, ושוב, גם באלה, לאחר תקופה קצרה חדלתי מזה, מלבד הקושי והטרחה המפרכים את הגוף יום יום הרכיבים בזה, חשתי שעמם מופלג מכל אותם פעילויות.

הועז לי טיפולים שונים, ניתוח קיצור קיבה, זריקות, תרופות ושיקויים שונים ועוד, כפי שבידרתי, אלה כרוכים בכאבים מייסרים ותופעות לווי מתמשכות, חלקם אף מזיקות, אמנם גם בעיני נראה שיש לעשות משהו בינך, האם אתה חושב שקל לי עם כל מבטי העיניים סביבי ובפרט מצעירים שאין להם תבונה לעשות זאת מבלי שארגיש, וכי נראה לך שנוח לי לספוג עוד ועוד הערות מאנשים, חלקם חושבים לטובה, אך חלק גדול מהם מוצאים דרך להציק, נו משולם מתי כבר תעשה דיאטה? משולם, מתי כבר תתפוס מקום אחד בלבד בבית הכנסת? משולם תתחדש על החליפה החדשה, כמה חליפות צירף החייט בשבילך? אין לי כבר כח לכל ה"ידידים הטובים" הללו, אני מחפש איזו דרך קלה ונוחה ללא תהליכים מתישים ומפרכים, נראה בהמשך, עוד חזון למועד.

אורי חייך - אתה מחפש דרך קלה ונוחה, הזכרת לי הלצה ששמעתי על אחד שהיה "בעל מידות", גם הוא התעצל למעשות פעולות רציניות, עד שמצא דרך "קלה ונוחה", הוא החליט לאכול שום ונצל, זה יגרם שהסובבים ישמרו מרחק ממנו, כשהם יראו אותו מרחוק, הוא ייראה בעיניהם צר יותר ממידותיו האמיתיות.... אולם לא נראה לי שזוהי דרך קלה ונוחה, למה תסבול לאכול מה שאינו ערב לחך, למעשה, כל השטויות האלה נחמדים ומבדחים עד שהם נוגעים לחיים שלך, משולם! שמע לי, חשוב על הנושא ברצינות, עוד תודה לי על שעוררתי אותך לכך.

במפגש הבא בין משולם ברייטרמן ואורי ינקלביץ, בירר אורי האם התקדם משהו בינך?

- כן אורי! לא תאמין מצאתי שיטה, פתרון מדהים ונפלא, ללא צומות, ללא ייסורים, ללא פעילויות מתישות וכואבות, ללא עלויות מיוחדות, לא אודקל למזון משונה שלא הורגלתי בו, לא צריך טיפולים מיוחדים, אין צורך בזריקות וספיגת חומרים לא ידועים לגוף, אפילו לא כדורים או טיפות מרות כמה פעמים ביום, הכל יתנהל למישרין כבימי קדם, ובכל זאת, מעתה התמונה תשתנה, כעת אחסוך הערות פוגעניות מהסביבה, מהיום חסל סדר הצקות והטרדות.

- מה אתה אומר, משולם, נשמע מעניין מאוד, איך לחשבו עד היום על השיטה המחודשת? - לא תתלהב כל כך, מתי תבין למה לא שמעת על כך עד כה.

זה ברור ובוודאי תסכים איתי, על אף שכובד משקלי לא לוקה בחסר בלשון המעטה, בכל זאת ישנם אלה שעוברים אותי בהרבה, לא אנקוב בשמות אך חלקם מוזכרים גם לך, יש מהם שאני מתהלך בקרבם יום יום, כשכנים לבניין, מתפללי בית הכנסת וכדומה, מתוכם יש כאלה שכמעט וכופלים את מדותי.

ההחלטה שנפלה לי, להיצמד אליהם עד כמה שניתן במידת האפשר, לבחור מקום בבית הכנסת צמוד אליהם, להתלוות איתם מהבית לבית הכנסת וחזור, לקנייה במכולת וכדו', כמו כן שאין זה פתרון מושלם, היות שלא תמיד הם זמינים ומצויים בקרבת מקום, בכל זאת, עד כמה שזה אפשרי אני עושה זאת, וראה זה פלא, אנשים ניגשים אלי ואומרים בהתפעלות, הו! אה...!

יעתר אל-אלו-ה' וירצהו (חלק א')

א-ל-ו-י!

אמרו חכמים (ר"ה ט"ז ע"ב) ארבעה דברים מקרעין גזר דינו של אדם ואלו הן צדקה צעקה שינוי השם ושינוי מעשה.

חודש אלול הוא זמן חשובה ותפילה, אחד מהדברים להעביר את רוע הגזירה הוא דרך התפילה והצעקה אל ה', מכיוון שכן, הזמן גרמא להעמיק בנושא התפילה, בעז"ה בגיליון זה ובגיליון הבעל"ט, נעסוק בשאלה בדבר מהותה ופעולתה של "התפילה", יעזור ה' שיהיו הדברים לתועלת.

בספרו "ספר העיקרים" (מאמר ד', פרק ח') מציג רבי יוסף אלבו שאלה נוקבת ויסודית ביותר על עצם מהותה של התפילה ותועלתה. שאלה דומה עולה גם בדברי רבי יהודה הלוי בספר "הכוזרי" (במאמר המקומי).

השאלה מחלקת את המציאות לשני חלקים, ומתוכם נראה לכאורה כי התפילה היא פעולה חסרת כל היגיון או תועלת.

אם נגזר על האדם דבר טוב- אם ברצון ה' וגזירתו המוקדמת להעניק לאדם בריאות, עושר, או הצלה, הרי שהדבר יתרחש בכל מקרה, שרירות רצון ה' וגזירתו חייבים לצאת אל הפועל, אם כן, מדוע צריך האדם להתפלל ולבקש על כך? הטוב יגיע גם ללא התפילה.

אם נגזר על האדם דבר רע- מנגד, אם חלילה נגזרה על האדם גזירה קשה, חולי, עוני או פגע רע, בשל עוונותיו או מכל סיבה אחרת שנראתה נכונה בעיני ההשגחה העליונה, כיצד יכולה התפילה להועיל? הרי אם התפילה תבטל את הגזירה, נמצא שרצונו של השם משתנה, והרי יודע כי שאלוהים לא שינוי, כפי שנאמר "אני ה' לא שנית" (מלאכי א', 1), אם הגזירה כבר נחתמה, כיצד יכול בשר ודם, במילותיו, להפוך את הרצון המוחלט?

מכאן עולה הקושי, שיכול להיות שכבר קינה בנבכי ליבך קורא יקר, ולא היעת לשאלוהי מה מוילתה התפילה? היא כבר נגזרה וגזירה! אם היא נגזרה לטובה, התפילה מיותרת, ואם היא נגזרה לרעה, התפילה לכאורה בריאה אפסרית, שהרי היא מנסה לשנות את המוחלט והבלתי משתנה, הכיצד תועיל התפילה להעביר רוע הגזירה?

חכמי הטבע, הפילוסופים הקדמונים והאפיקורסים לאורך הדורות השתמשו בקושי א' כדי לטעון שאין טעם לפנות אל השם בתפילה, וכי העולם מתנהל במסלול מוגדר וקבוע מראש, של לגזירה העליונה יש שלטון מוחלט שאינו מושפע ממעשיו של האדם והמבקש והמתחנן, עשו עמם (נפעל) טענת "ממה נפשך" או שנאמין ביסוד כי "אני ה' לא שנית" או שנאמין בעיקרון התפילה, כיצד איפוא, נפסח על שתי הסעיפים ונתפוס את החבל משתי קצותיו, הרי זה חמר גמול.

על קושיא עצמנו זו משיב בעל העיקרים תירץ נפלא, המאיר את כל מושג התפילה באור חדש לגמרי, לביאר הענין יובא משל וע"פ זה יתבאר בבהירות הענין, והוא על דרך "אימרו המושלים בואו חשבון".

הביטו אל מעבר לאופק, אל מחוזות הדמיון אשר חנן אותנו הבורא, תוכלו לראות שם את נהר הוולגה המשתרע על דלי הכספי, מאחוריו תראו את ראשי הרים וזוהרים אלפי צנוצנים של אור, תוכלו לעיין שם גם את ראשי בתיא וארמונותיה של אותה בירת כוזר, ואם נתבונן במציאות יותר ונכלל לראות על ראש הגבעה את אומן ה"חקאן" את התיכפית הגדולה והזהובה, המבטת אל האולם המרכזי, את אחד סג המלכות.

בימים ההם, כאשר ערפיל ההיסטוריה כיסה את הערבות הרחבות באזור הזה של העולם, שגשגה ממלכת כוזר, הייתה זו אימפריה אדירה של לוחמים עזים, רוכבי סוסים ושרי שמש החרב לפניהם בכל קצוות תבל, בראש הממלכה עמד חקאן גדול וארם, המלך בולן, בולן לא היה רק מנהיג צבאי מבריק, אלא גם איש הגות שחיפש תמיד את צדק גזירתו הדין חוקי הטבע ואת פשר הקיום.

הממלכה באותם ימים הייתה שטופה בעבודת אלילים קדומה, הכוזרים השתחוו לשמים, לשמש, לעצים ולדוחות הערבה, ומעל כלם ריחף מנהג אחר, שאיחד את כל בברי הממלכה כולם, מהמלך ועד אחרון העבדים, היו ערלים, היה זה מנהג קדום אשר גם זקני הממלכה לא ידעו את פשרו, דבר אחד ידעו כי עליהם להישאר ערלים עד יום מותם.

לילה אחד, השתנה פני הדברים לעד, המלך בולן ישב על כסאו בארמונו המפואר שבבית הריאה איתל, שנתו נדדה מעיניו, כשהגיע לבסוף להירדם, פקד אותו חלום מבעית ופלאי כאחד, בחלומו ראה מלאך וזהו עומד מעליו, קולו של המלאך היה כקול מים רבים, והוא אמר לו שליש שנתו עומד עמוק במעלה, "כונתך רצוא אצל הבורא, אם מעשך אינו רצוי".

המלך התעורר בבהלה, שטוף זיעה קרה, המילים המשיכו להדהד במוחו שוב ושוב, "כונתך רצוא, איך מעשך אינו רצוי", הוא הבין שכל עבודת האלילים שלו, כל הקורבנות שהקריב לרוחות הערבה, אינם אלא הבל ורעות רוח, הבורא האמיתי של העולם דורש ממנו משהו אחר, מעשה אמיתי ומוחשי, אך מהו אותו מעשה?

מחזרת בבובר, זימן המלך בולן אל ארמונו את חכמי שלוש הדתות הגדולות: חכם נוצרי שהגיע מביזנטינו, חכם מוסלמי מארצות ערב, וחכם יהודי זקן ותשוש שחן בשולי הממלכה, חבר לעם נרדף ומבוקש, המלך חציג בפניהם את שאלותיו הגדולות על אודות תולדותיהם, הברואים והמעשה הרצוי.

הוויכוח היה ארוך ומפותל, אבל החכם הנוצרי והחכם המוסלמי ניסו כל אחד למשוך את כל המלך אל דתו, אך הכול, הפיקוחות, הבחיין בדבר מעניין, כי הנוצרי והן המוסלמי ביססו את דבריהם על התנ"ך ועל האמת ההיסטורית של עם ישראל, כאשר באשר אותם בולן בנפרד, "אם היית צריך לבחור בדת השנייה, במה היית בוחר?", ענו שניהם בחד "ביהדות".

המלך הבין שהאמת שוכנת אצל החכם היהודי, הוא פנה אל היהודי וביקש ממנו להסביר את עיקרי דתו, והחכם לא דיבר על פילוסופיה מפותשת, אלא על היסטוריה חיה, על בורא עולם ברוח באבות, שהוציא את עמו מצרים בגיטלם גלויים, ושנתן להם תורה ומצוות מעשיות, הצהורה הראשונה והיסודית מכול, הסביר החכם, המבדיל בין עובדי האלילים לבין עבדי השם, היא בריית המילה חתימת אות אמת בבשר, המעידה על כך שהאדם אינו נשאר כפי שנולד, אלא מתעלה ומקדש את גופו.

רוחו של המלך בולן נסערה, הוא הבין שזהו המעשה שדרש ממנו המלאך, באותו לילה, בחשאי, קיבל על עצמו המלך בולן את דת משה וישראל, הוא נימול, שינה את שמיו והפך ליהודי מאמין.

אולם, המהפך בנפשו של המלך יצר דיילמה קיומית ומדינית אדירה, המלך

מחשבת אל התפילה

כשתגיע להכרה אמיתית, תדע יותר לדרוש מעצמך את שיא ההשתללות שיש לך לערוך באותו ענין ונושא, כשתגיע לזה, אך מוגוץ ומופרך יהיה למדוד את עצמך עם חלשים ופחותים ממך, הלא מדובר בנושאים עיוניים והכרחיים עבורך, גם לחיי הגוף וביותר כשתגיע לחיי הנפש, בדברים הנוגעים לחיי נשמה, חיים הנצחיים האמתיים, מה לך ולכל אלה שעומדים מאחור ובדרגה פחותה, כה יתן לך ה' כוח ותושייה להתקדם ולעלות במסילה הנכונה וה' יצליח דרכך.

חודש אלול, חודש התשובה, מעורר כל נפש יהודי להתחזק בענייניו בתחומים שונים ומוגונים, כרגיל, כשאדם מתחיל לצעוד על דרך טובה, מופיע אותו "ידיו נאמן" שמתייצב "לעזור", מראה בכל כוחו עד כמה מושלמים אנחנו, מעולים וטובים הרבה מרבים אחרים, אין לנו להתאמץ יתר על המידה בנוסף, יביא מאמרי צדיקים שאין לטפס במדרגות הגבוהות מהשגתנו וכו'.

נראה נא את דבריו הק' של סגנון של ישראל הרה"ק מבראדיטשוב ז"ע בספרו "קדושת לוי" (פר' אמור): 'ומה שביארתו על הפסוק וְיָדְעָתָּה הַיּוֹם כֹּה, הִיא הַאֲלָקִים שְׂמִימָה מִמֶּעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתּוֹתָי, דַּעֲיָק בְּרִיאַת אָדָם לְבֹאֵר בְּמַדְרִיגַת עֲנוּהָ וְאֵם יִרְאֶה אָדָם בְּעַצְמוֹ מִצְוֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, צָרִיךְ לְהִסְתַּחֵל שִׁישׁ צִדִּיקִים עוֹבְדִים ה' יוֹמָם וּלְיָלָה אֲשֶׁר אֵינוֹ מַגִּיעַ לְקִרְסוֹלֵי רַגְלֵיהֶם וַיְבִין בְּהִסְתַּכְלוּתוֹ בְּהֶם מִיעוֹט עֲרֻכּוֹ וּשְׁפִלּוֹתוֹ, לֹא כֵן בְּעֶסְקֵי עוֹלָם הַזֶּה כִּשְׁשֵׁי לִבּוֹ מֵאֵה זְהוּבִים, אֵל יִסְתַּחֵל שִׁישׁ עֲשִׂיר יוֹתָר מֵמֵאָה זְהוּבִים וְיִקְנֶה עַצְמוֹ בּו, רִכְל אֲדֹרְבָא יִסְתַּחֵל בְּמָה שְׁלֹמָתָהּ מִמֶּנּוּ שִׁישׁ עֲנִי אֶחָד אֲשֶׁר אֵינוֹ לֹא אֶפִּילוֹ פְּרוּטָה, וְהֵנָּה רְבוּתוֹ ז'ל דְּרִשׁוֹ בְּשָׁמַיִם מִמֶּעַל' - זו הנשמה, וְעַל הָאָרֶץ מִתּוֹתָי - זו הגוף, וזהו כוונת הכתוב, בְּשָׁמַיִם - כלומר בצרכי שמים, דהיינו בצרכי הנשמה מֵה שְׁנוּעַ לְעַבְדוֹת הַבּוֹרָא בְּרוּךְ הוּא חֲסִתְכָל מִשְׁמַח - על דבר שהוא ממעלך, על הצדיק שיש בידו מעשים טובים יותר ממך ותבין שפלותך, וְעַל הָאָרֶץ - בעסקי הגוף הנוגע לעולם הזה, מִתּוֹתָי - פירוש חֲסִתְכָל בְּמָה שְׁלֹמָתָהּ מִמֶּנּוּ שִׁישׁ עֲנִי יוֹתָר מִמֶּךָ כָּל יוֹדֵךְ.

כשנבוא לחשבון נפשנו בדברים העומדים ברומו של עולם - התפילה, הנושא רחב ומפורט במישורים ופרטים רבים, כל פרט ופרט ייבחנו בנקודה זו כשיעמדם לחשוב אודות שאלות הדיבור בשתיקה בעבודת התפילה, לדעתו יש להתחזק בדבר, אם הנושא ערכי וחשוב בעיניו, לא יחוש סיפוק ונוחות בשעה שיראה את אלה המזלזלים ומשיחים בכל שעת התפילה ודל' לגד ענינו יעמדו אלה שעומדים בשתיקה מוחלטת בכל שעת התפילה מתחילים ועד סופה ויעדד ללכת בעקבותיהם, כך בנוגע להצעה בזמן תחילת התפילה או יציאה בטרם סיומה, אם הנושא יקר בעיניו, לא יתעורר את ינתנם מאלה שמגיעים בחופזה כל עוד נשמתם באפם וחוטפים התפילה ועוד בטרם סיום התפילה אינם מצויים בבית הכנסת, כי אצה להם דרכם, כשיעמדו בחשבון נפשו להשתפר בכונות התפילה, ברגיש קודש, בחמימות קדושה והתלהבות, לא תועיל עבדו הבטה אל אלה שמסתפקים באמידת תיבות התפילה בלבד, אדרבה, הוא יביט בערגה וכיסופים אל אלה שעומדים ומתפללים באש קודש ומתענגים בתענוג רוחני נשגב מעצם העמידה לפני המלך ומהזכות הגדולה לשפך שבשבו של מקום ושופכים נפשם לפני קונן, כך גם בענין הכנה לתפילה ועוד.

לב נבון יקנה דעת, להבטי אל הדברים במבט נכון וישר, אז יבין וישיכל לצעוד וללכת במסילה הנכונה, תהיה זאת הכנה טובה לקראת הימים הנוראים הבאים לקראתנו לחיים ולשמחה ולשלום.

גיליון זה נותר לזכות

הבה"ח אברהם ישעיהו בן רבקה ברכה הי"ו להצלחה מרובה בכל מעשי ידי בכל העניינים ולזיווג הגון בקרוב בעז"ה

מאת: "הכותב", אלעד ח'ן

המשך יבוא בגיליון הבא א"ה

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.

עברו ימים ספורים, והרגעו ממפחיד הגיע, אבק רב עלה מן האופק, ולקול דהרת סוסים הגיעה פלוגת שומרי המלך הנוקשה אל כיכר העיריה, בראשם עמד שר צבא קשוח, שהחזיק בידו את מגילת הגזירה.

כל גבריה העיריה, ההיצעו במיד בכיכא"מ שבידו תעודה המעידה על כך שעבד בריית נרתם למלאכה, ונענה בחפץ כל להכניסו בבריתו של אברהם אבינו ע"ה.

עם עלות החרמ, לבב אמרי ובידיו גזירותיו את נחושתו, עבר אחששתאל הזקן את תהליך המילה, הוא סבל את הכאב בשתיקה, מתוך ידיעה שבמעשה זה הוא קונה את חייו מחדש, במשך מספר ימים שכב במיטתו ומחלים, בעוד שאר בני העיריה מתחילים להתייח, לצום ולהתפלל שהמלך ישנה את דעתו, אך מבלי לעשות כל מעשה לשינוי מצבם.